

VY_12_INOVACE_A_PD_2.SADA_33

Název klíčové aktivity: I/2 Inovace a zkvalitnění výuky směřující k rozvoji čtenářské a informační gramotnosti

Označení v TK: EU-I/2A-PD-2.sada-č.33

Autor: Mgr. Petr Drkal

Datum vytvoření: duben 2012

Název DUM: Stavovské povstání

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Vyučovací předmět: Dějepis

Ročník: 7.

Druh učebního materiálu: prezentace

Klíčová slova: stavovské povstání, defenestrace, Bílá hora

Anotace: Žáci v této hodině pracují pod vedením učitele, který má k prezentaci výklad nového učiva. Seznamují se s příčinou, hlavními postavami, událostmi stavovského povstání a důsledky porážky na Bílé hoře pro český stát. Na konci prezentace odpoví na kontrolní otázky.

Stavovské povstání

- ❑ příčinou soupeření stavů s panovníkem a náboženské spory
- ❑ květen 1618 sjezd nekatolických stavů v Karolinu = protest proti porušování majestátu
- ❑ v čele radikální křídlo = Jindřich Matyáš Thurn, Václav Budovec z Budova, Ondřej Šlik, Kryštof Harant, Matyáš z Anhaltu, Václav Vilém z Roupova
- ❑ 23.5.1618 delegace na Pražský hrad, **místodržící** (Vilém Slavata a Bořita z Martinic, písař Fabricius) obviněni ze zrady a **vyhozeni z okna = defenestrace,**

defenestrace

- ❑ zvolena vláda 30 direktorů ze zástupců všech stavů
- ❑ **Ferdinand II. Habsburský** sesazen z trůnu
- ❑ českým králem zvolen **Fridrich Falcký** „zimní král“ (1619-1620)
- ❑ povstalci spoléhali na pomoc nekatolických zemí = Anglie (Fridrich zeť anglického krále), Nizozemí, německé země, Uhry

Fridrich Falcký

- ❑ 1619 – tažení na Vídeň, obležení, neúspěch
- ❑ k povstání se přidala Morava, uherští a rakouští stavové
- ❑ bitva na **Bílé hoře** 1620, **porážka stavovského vojska** – neochota bojovat, Friedrich Falcký uprchl
- ❑ vůdci povstání uprchli, zbytek požádal o milost

*Bitva na
Bílé hoře*

Důsledky porážky:

- pronásledování odbojných stavů, konfiskace majetku (panství získávají Albrecht z Valdštejna, Lichtenštejnové, Ditrichštejnové, Buquojové, Piccolominiové, ...)
- 21.6.1621 poprava 27 účastníků odboje na Staroměstském náměstí (3 páni – Šlik, Budovec, Kryštof Harant, 7 rytířů a 17 měšťanů – např. Jan Jesenský, popravoval kat Mydlář)

Staroměstská exekuce

Další důsledky:

hospodářský úpadek

- ražba „dlouhé“ mince (nižší kvality)
- města postižena konfiskacemi, vysokými pokutami a daněmi
- úpadek zemědělství a úbytek obyvatelstva = postupné znevolňování

rekatolizace

- univerzita předána jezuitům = Karlo – Ferdinandova
- vystěhovávání nekatolíků

1627 Obnovené zřízení zemské

- dědičné právo Habsburků na český trůn
- nejvyšší moc v zemi má král = absolutismus
- jen katolictví
- němčina zrovnoprávněna s češtinou
- centrální úřady ve Vídni důležitější než zemské
- podlomen vliv měst (měla na sněmu dohromady pouze jediný hlas)

Otázky a úkoly

1. Proč došlo k defenestraci?
2. Co je to direktorium?
3. Kdo byl zvolen králem místo sesazeného Ferdinanda II.?
4. Jak byli potrestáni účastníci odboje?
5. Jaké byly důsledky porážky povstání?
6. Co znamenalo pro české království Obnovené zřízení zemské?

Použitá literatura:

KOLEKTIV AUTORŮ. *Dějepis 7 pro ZŠ a VG UČ*. Plzeň: Fraus, 2009. ISBN 978-80-7238-558-4.

Obrázky zdroj:

Defenestrace. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2012-03-29]. Dostupné z:

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Defenestration-prague-1618.jpg>

Fridrich. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2012-03-29]. Dostupné z:

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Gerard van Honthorst 006.jpg>

Bílá hora. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2012-03-29]. Dostupné z:

[http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Schlacht am Wei%C3%9Fen Berg C-K 063.jpg?uselang=cs](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Schlacht_am_Wei%C3%9Fen_Berg_C-K_063.jpg?uselang=cs)

Exekuce. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2012-03-29]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:27p.png>